

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Strzyżowie
ul. Słowackiego 8
38-100 Strzyżów**

PSI.9011.26.2024.KJ

Strzyżów, 15.03.2024 r.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu strzyżowskiego w zakresie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie w roku 2023.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- 1) higieny środowiska,
- 2) higieny pracy w zakładach pracy,
- 3) higieny radiacyjnej,
- 4) higieny procesów nauczania i wychowania,
- 5) higieny wypoczynku i rekreacji,
- 6) zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych,
- 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne
– w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie w 2023 r. było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, przeciwdziałanie zagrożeniom stwarzanym przez nowe narkotyki i prekursory narkotyków, zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie zdrowia publicznego w oparciu o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia człowieka na terenie powiatu strzyżowskiego.

W minionym, 2023 roku kontynuowano działania związane z przeciwdziałaniem skutkom zakażenia wirusa Sars-CoV-2. Przez cały rok pracownicy epidemiologii przeprowadzali wywiady epidemiologiczne z osobami, które zachorowały na Covid-19 oraz wpisywali dane do systemu SEPIS. Kontynuowano działania związane z trwającą wojną w Ukrainie. W dalszym ciągu wspieraliśmy uchodźców, którzy przybywali z Ukrainy na teren naszego powiatu, m.in. poprzez wsparcie merytoryczne osób, które rozpoczynały działalność gospodarczą. W ramach tych działań PSSE w Strzyżowie przystąpiła do realizowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny projektu „Wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego

Polski” Nr POWR.07.01.00-00-0008/22 realizowanego w ramach Działania 7.1 Oś priorytetowa VII Wsparcie REACT-EU dla obszaru zdrowia Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego – projekt Power Ukraina. W ramach tego projektu (zadanie 4) zatrudniono jednego pracownika z Ukrainy, wyposażono jego stanowisko pracy w meble, tj. biurko, fotel oraz w sprzęt komputerowy, tj. laptop, monitor i stację dokującą, a także sfinansowano jego szkolenie (kurs języka polskiego, szkolenie word+excel, szkolenie elementy prawa polskiego). Po zakończeniu projektu pracownik ten został zatrudniony w wymiarze ½ etatu na okres od 01.02.2024 r. do 31.12.2024 r. Z projektu (zadanie 2) sfinansowano także wynagrodzenie wraz z pochodnymi 0.3 etatu pracownika naszej stacji zaangażowanego w realizację ww. projektu. W ramach tego projektu dwie pracownice naszej Stacji ukończyły kurs języka ukraińskiego, co znacznie ułatwia kontakty z osobami z Ukrainy.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad realizacją kalendarza szczepień obowiązkowych, w związku z czym prowadzimy wzmożone działania mające na celu skuteczne wyegzekwowanie obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci przez rodziców. Niestety ciągle wzrasta liczba rodziców uchylających się od tego obowiązku. Pracownicy Stacji zajmują się też dystrybucją preparatów szczepionkowych. Prowadzą analizy i sporządzają zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe niezbędne do realizacji Programu Szczepień Ochronnych na terenie powiatu strzyżowskiego w Elektronicznym Systemie Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek (ESNDS). Dbają nad zachowaniem łańcucha chłodniczego w całym procesie dystrybucji szczepionek. Zajmują się też identyfikacją zakażeń w innych chorobach zakaźnych. Innymi, równie ważnymi obszarami, którymi zajmujemy się w naszej pracy to bezpieczeństwo żywności czy szeroko rozumiana higiena środowiska. Zajmujemy się też szeroko pojętym obszarem związanym z produktami chemicznymi, w tym z nowymi środkami zastępczymi (dopalaczami) oraz kosmetykami.

Nasza działalność prowadzona w 2023 r. to także zmiany organizacyjne i wdrażanie szeregu nowych projektów, które pozwalają sprawnie funkcjonować naszej Stacji w całej strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Bierzemy udział w kilka dużych projektach realizowanych przez Inspekcję. Uczestniczymy we wdrażaniu najważniejszego projektu, jakim jest budowa systemu SEPIS, który w początkowej fazie objął tylko obszary związane z walką z pandemią. Obecnie wdrażamy moduły, które docelowo obejmą wszystkie zadania, jakimi zajmuje się Inspekcja Sanitarna. Uczestniczymy też w realizacji wspólnego projektu przez GIS z MSWiA, zwanego GovNet, który polega na włączeniu wszystkich jednostek Inspekcji Sanitarnej do infrastruktury krytycznej państwa. Zapewni to sprawniejszą komunikację między poszczególnymi stacjami, ale też zwiększy bezpieczeństwo wymiany informacji. W ub. roku kontynuowaliśmy roboty remontowo – modernizacyjnych w wynajmowanym przez naszą Stację lokalu znajdującym się w budynku należącym do Gminy Strzyżów oraz poszerzaliśmy naszą bazę sprzętową i teleinformatyczną. W ramach prac modernizacyjnych przebudowano sanitariaty dla pracowników i wydzielono małą kuchenkę. Pozyskaliśmy też jedno pomieszczenie na IV piętrze budynku, które wyposażono w profesjonalny sprzęt i urządzenia niezbędne dla pracy informatyka. Uzupełnione zostało też wyposażenie teleinformatyczne. Wszystkie stanowiska pracy wyposażone są w nowoczesne komputery stacjonarne z UPS-ami,. Wszyscy pracownicy wykonujący czynności kontrolne w terenie dysponują nowoczesnymi laptopami z drukarkami przenośnymi oraz służbowymi smartfonami. Od marca 2022 r. PSSE w Strzyżowie aktywnie działa w mediach społecznościowych (facebook) co pozwala na szerokie rozpowszechnianie działań i inicjatyw

realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie oraz otrzymywanie na bieżąco informacji zwrotnych od społeczeństwa.

W dalszym ciągu kontynuujemy działania związane z budową nowej, własnej siedziby Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Strzyżowie. W roku 2023 zadanie p.n.: „Budowa siedziby Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie” na niezabudowanej nieruchomości, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr 1190/41 o powierzchni 0,3536 ha położonej w miejscowości Dobrzechów, gmina Strzyżów, stanowiącej własność Skarbu Państwa i będącej w trwałym zarządzie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Strzyżowie, zostało uwzględnione w materiałach planistycznych do projektu ustawy budżetowej na 2026 r. w cz. 85/18 woj. podkarpackie. Działka, na której planowana jest inwestycja pozwala na utworzenie miejsc parkingowych, przez co znacznie zostanie ułatwiony dostęp mieszkańców powiatu. Pomieszczenia w nowym budynku będą miały odpowiednią powierzchnię, tak aby można w pełni realizować zadania nakładane na Państwową Inspekcję Sanitarną i wykonywać je w godziwych warunkach przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Strzyżowie. Zasadniczym celem przedsięwzięcia jest wybudowanie budynku pozwalającego nie tylko na umożliwienie realizacji wszystkich zadań ustawowych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie, ale również stworzenie obiektu nowoczesnego, wykorzystującego najnowocześniejsze rozwiązania proekologiczne. Obecnie czynimy intensywne starania zmierzające do pozyskania środków finansowych na realizację tej inwestycji.

Jednocześnie przez cały ub. rok prowadzono działania wynikające z Planu zasadniczych zadań PSSE Strzyżów na rok 2023, który w dniu 19.12.2022 r. został uzgodniony przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

1. Warunki zdrowotne środowiska.

W roku 2023 nadzorem Higieny Komunalnej objęto 98 obiektów użyteczności publicznej. Jakość wody nadzorowano w 51 wodociągach, tj.:

1) 9 wodociągów o wydajności < 100 m³/d :

- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Tułkowice I,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Tułkowice II,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Huta Gogołowska,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Twierdza,
- Wodociąg Spółdzielni Mieszkaniowej Wiśniowa,
- Wodociąg gminny Kozłówek,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Kalembina,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Różanka,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Pstrągówka;

2) 6 wodociągów o wydajności od 100 m³/d do 1000 m³/d

- Wodociąg Strzyżów,
- Wodociąg AQUE Strzyżów,
- Wodociąg Frysztak,
- Wodociąg Czudec,

- Wodociąg Spółki Wodociągowo-Eksploatacyjnej Cieszyna-Stępina-Pułanki,
- Wodociąg Spółki Wodno-Wodociągowej Wiśniowa;

3) 36 wodociągów zaopatrujących placówki nauczania i wychowania.

Spośród 51 nadzorowanych wodociągów, 50 zaopatrywanych jest w wodę z ujęć podziemnych, natomiast 1 wodociąg (Kozłówek) to ujęcie powierzchniowe z potoku.

Jakość wody w nadzorowanych wodociągach prowadzona jest poprzez realizację przez podmioty odpowiedzialne badań w ramach monitoringu wewnętrznego, na podstawie harmonogramów zaopiniowanych przez PPIS w Strzyżowie, przedkładanych co roku z uwzględnieniem zakresu i częstotliwości badań.

Do badań pobrano łącznie 45 prób wody, w tym 21 w ramach monitoringu kontrolnego i 3 prób w ramach monitoringu przeglądowego oraz 6 prób w kierunku Legionella w Szpitalu Powiatowym w Strzyżowie, w DPS w Gliniku Dolnym i w Domu Dziecka w Żyznowie. Pobrano 9 prób na basenach oraz 6 próby w kierunku bakterii Legionella na Krytej Pływalni w Strzyżowie. Badania w ramach kontroli wewnętrznej w wodociągach oraz basenach pobierane są i przesyłane na bieżąco zgodnie z zatwierdzonym przez PPIS w Strzyżowie harmonogramem.

Wydano 1 decyzję o braku przydatności do spożycia wody pod względem mikrobiologicznym (bakterie grupy coli, e-coli i enterokoki) z jednoczesnym, natychmiastowym nakazem poprawy jej jakości. Decyzja ta dotyczyła Wodociągu Spółki Wodno-Wodociągowej Wiśniowa i została wykonana w oznaczonym terminie.

Na warunkową przydatność pod względem mikrobiologicznym (liczba mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml > 300) wydano 1 decyzję. Decyzja z terminem wykonania do 10.04.2024 r. dotyczyła wodociągu zaopatrującego Zespół Szkół Wysoka Strzyżowska. W ramach działań naprawczych Zarządca wodociągu przeprowadził czyszczenie studni, wybieranie mułków piaszczystych z dna, spoinowanie kręgów i chlorowanie. Przeprowadzone działania nie spowodowały poprawy sytuacji. Woda ze studni kierowana jest do zbiornika, następnie poddawana filtracji i dezynfekcji lampą UV.

Ze względu ponadnormatywną zawartość bakterii Legionella w Szpitalu Powiatowym w Strzyżowie została wydana 1 decyzja. Decyzja została wykonana w oznaczonym terminie.

Na warunkową przydatność pod względem fizykochemicznym wydano 6 decyzji, które zostały wykonane w oznaczonym terminie:

- 1) Wodociąg Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Wiśniowej (przekroczenie dopuszczalnej zawartości manganu, jonu amonowego i mętności),
- 2) Wodociąg Czudec (przekroczenie dopuszczalnej zawartości manganu i jonu amonowego),
- 3) Wodociąg Strzyżów (przekroczenie dopuszczalnej zawartości manganu),
- 4) Wodociąg Zespołu Szkół w Godowej (przekroczenie mętności),
- 5) Wodociąg Frysztak (przekroczenie mętności),
- 6) Wodociąg Frysztak (przekroczenie dopuszczalnej zawartości manganu i mętności),

Ponadto wszczęto postępowanie administracyjne na poprawę jakości wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym (przekroczona dopuszczalna zawartość manganu oraz liczba mikroorganizmów w 22°C jtk/100ml) na wodociągu we Frysztaku. W roku 2024 wydano decyzję o warunkowej przydatności z terminem do 07.03.2024 r.

W ub. roku przeprowadzono 19 kontroli urządzeń wodociągowych. Decyzji na stan techniczny ujęć wody nie wydawano. Mandatów w tym zakresie nie nakładano.

Ogółem w 2023 r. wydano 9 decyzji na poprawę jakości wody, 88 ocen jakości wody (decyzji) stwierdzających przydatność wody do spożycia oraz 2 decyzje dotyczące weryfikacji materiałów i wyrobów zastosowanych do wykonania ujęcia wód podziemnych. Ponadto

wydano 2 decyzje dotyczące zmiany terminu wykonania obowiązku, 5 umarzających postępowania oraz 6 decyzji kosztowych.

Każdorazowo, po stwierdzeniu złych parametrów wody, zarządcy wodociągów przeprowadzali działania naprawcze, po wykonaniu których zlecali nowe badania. Badania te potwierdzały skuteczność przeprowadzanych działań. Końcowa ocena wodociągów jest dobra.

Ponadto, w ramach prowadzonych działań wydano również 1 decyzję na poprawę jakości wody ciepłej użytkowej w Szpitalu Powiatowym w Strzyżowie w związku ze stwierdzonym wysokim stężeniem pałeczkami bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w instalacji ciepłej wody użytkowej na oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii (230 jtk/1000ml), oddziale Wewnętrznym z pododdziałem Kardiologii (500 jtk/1000ml) oraz oddziale Chirurgii Ogólnej z pododdziałem Ortopedii (560 jtk/1000ml). Po przeprowadzeniu działań naprawczych, w dniu 27.05.2023 r. uzyskano poprawę jakości wody. W związku z tym PPIS w Strzyżowie umorzył postępowanie administracyjne decyzją z dnia 12.06.2023 r. nr: PSK.9020.2.1.1.2023.LW.

W dniu 28.08.2023 r. w ramach nadzoru bieżącego pobrano w Szpitalu Powiatowym w Strzyżowie próby wody w kierunku bakterii *Legionella*. Badania przeprowadzone przez Dział Laboratoryjny WSSE w Rzeszowie nie wykazały żadnych przekroczeń.

W ramach nadzoru bieżącego pobrane zostały także próby wody w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* w DPS Glinik Dolny oraz w Domu Dziecka w Żyznowie, które nie wykazały żadnych przekroczeń dopuszczalnych wartości.

W roku 2023 skontrolowano m.in. 9 obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, 2 hotele, 1 noclegownię, 2 schroniska młodzieżowe, 5 ustępów publiczne, 18 zakładów fryzjerskich, 22 zakładów kosmetycznych oraz 3 solaria i 4 cmentarze komunalne.

Na poprawę stanu technicznego, tj. doprowadzenie do należytego stanu technicznego foteli dla mieszkańców DPS w Babicy – decyzja została wykonana w oznaczonym terminie – zakupiono nowe fotele. Łącznie nałożono 2 mandaty karne na sumę 700 złotych w zakładach kosmetycznych.

W roku 2023 w ramach działań Higieny Komunalnej wykonano 134 kontrole i pobrano do badań łącznie 45 prób wody. Wydano ogółem 141 decyzji, w tym: 9 decyzji nakazujących poprawę jakości wody, 88 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia, 2 dotyczące weryfikacji materiałów i wyrobów zastosowanych do wykonania ujęcia wód podziemnych, 1 dotyczącą poprawy stanu technicznego obiektu, 10 decyzji kosztowych, 4 decyzje o zmianie terminu, 8 decyzji umarzających postępowanie 18 decyzji dotyczących warunków ekshumacji i przeniesienia zwłok oraz 1 decyzję o zwieszeniu działalności zakładu ze względu na zły stan sanitarno – higieniczny. Ponadto wydano 12 postanowień dotyczących warunków transportu zwłok w trumnach lub urn z prochami z zagranicy. Nałożono dwa mandaty na kwotę 700 zł.

W ramach propagowania zdrowego stylu życia w trakcie prowadzonych kontroli poruszano zagadnienia związane z konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z używania e - papierosów, środków zastępczych. Na miejscu zostawiano ulotki „Co to są e-papierosy”, „Dopalacze to śmierć”, „Stop dopalaczom – uwaga rodzice”, „Stop dopalaczom – Biorąc nie jesteś sobą”, „Uważaj na fentanyl i jego pochodne”, „Stop dopalaczom – nowe narkotyki” oraz „Legionella – wszystko co powinieneś wiedzieć”.

2. Obiekty żywności i żywienia.

W 2023 r. nadzorem HŻiŻ objęto 648 zakładów obrotu, produkcji żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, zakładów żywienia

zbiorowego oraz 2 obiekty produkcji kosmetyków. W w/w obiektach przeprowadzono 667 kontroli sanitarnych, z czego 79 to kontrole interwencyjne (interwencje konsumenckie oraz kontrole w związku z powiadomieniami RASFF). W obiektach produkcji kosmetyków przeprowadzono 2 kontrole.

W ub. r. przedsiębiorcy zlikwidowali 12 zakładów, a 9 zakładów zawiesiło działalność. Wydano 20 decyzji zatwierdzających nowe zakłady. Sporządzono na wniosek przedsiębiorców 28 zaświadczeń o wpisie do rejestru zakładów nie wymagających zatwierdzenia.

W 2023 roku wydano ogółem 229 decyzji administracyjnych, w tym: 73 decyzje kosztowe za prowadzone czynności kontrolne, 23 nakazujące usunięcie stwierdzonych w trakcie kontroli uchybień, 10 zakazujących wprowadzanie do obrotu, 5 decyzji o zmianie terminu wykonania obowiązku, 28 decyzji wykreślających zakłady z rejestru, 54 decyzje warunkowo i bezwarunkowo zatwierdzających zakłady, 35 decyzji dokonujących zmiany we wpisie na wniosek strony oraz 1 decyzję uchylającą wcześniej wydaną decyzję. Nałożono 13 mandatów karnych na sumę 2400 zł.

Na podstawie art. 103 i art. 104 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia PPIS w Strzyżowie przesłał do PPWIS w Rzeszowie dokumentację i akta sprawy dotyczące jednego zakładu celem rozpatrzenia wg właściwości i z wnioskiem o nałożenie kary pieniężnej za sprzedaż w sklepiku szkolnym środków spożywczych niezgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty.

Do badań pobrano ogółem 179 próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu, w tym 9 próbek dodatkowych poza planem – w związku z interwencjami konsumentów oraz w związku z pismami PPWIS – min. związanymi z nadzorem nad produktami z Ukrainy. Z zaplanowanych próbek wszystkie próbki zostały pobrane. Kwestionowano 5 z pobranych próbek:

- 1) próbka kielbasy wiejskiej do badania w ramach urzędowej kontroli na WWA: benz(a)antracen, benzo(b)fluoranten, benzo(a)piren, chryzen, suma 4 WWA, organoleptykę. Na podstawie otrzymanego sprawozdania z badań stwierdzono, że w/w próbka pobranej do badania kielbasy wiejskiej pod względem zawartości wielopierscieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo(a)pirenu oraz sumy benzo(a)pirenu, benz(a)antracenu, chryzenu i benzo(b)fluorantenu nie spełnia wymagań Rozporządzenia Komisji (UE) 2023/915 z dnia 25 kwietnia 2023 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń w żywności oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1881/2006. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Strzyżowie przesłał pismo wg właściwości rzeczowej i miejscowej do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Strzyżowie. W związku z przekroczeniem NDP dla benzopirenu oraz sumy 4 WWA w badanej próbce PPIS przesłał do PPWIS w Rzeszowie powiadomienie informacyjne.
- 2) próbka pn. Chrupki ziemniaczane o smaku sera i cebuli – pobrana do badania na akryloamid. Ze sprawozdania z badań wynikało, że w badana próbka chrupki ziemniaczanych nie odpowiada wymaganiom określonym w załączniku IV do rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2158 z dnia 20 listopada 2017r. ustanawiającego środki łagodzące i poziomy odniesienia służące ograniczeniu obecności akryloamidu w żywności. Powyższą informację PPIS w Strzyżowie przesłał do wiadomości i służbowego wykorzystania do PPIS Grodzisku Mazowieckim. PPIS w Strzyżowie przesłał powiadomienie RASFF i zwrócił się o dokonanie oceny ryzyka w ramach funkcjonowania systemu RASFF dla zdrowia konsumentów przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy zakład Higieny w Warszawie. W otrzymanym stanowisku Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH w sprawie w/w chipsów eksperci Instytutu stwierdzili, że biorąc pod uwagę narażenie konsumentów w stosunku do

przyjętego poziomu odniesienia oraz porównanie zawartości akryloamidu w opiniowanym produkcie do danych uzyskanych w badaniach monitoringowych dla chipsów ziemniaczanych przygotowanych z surowych ziemniaków prowadzonych w krajach europejskich należy uznać, że produkt pn. Chipsy ziemniaczane o smaku sera i cebuli STAR nie stanowi większego zagrożenia niż inne tego typu chipsy dostępne na rynku;

- 3) próbka pn.: „Drożdże piekarnicze prasowane”, pobrana na pozostałości pestycydów, została przekazana do badania do Instytutu Ogrodnictwa – Państwowego Instytutu Badawczego w Skierniewicach. Sprawozdanie z badań wykazało, iż zawartość: cyprokonazolu wynosi $0,016 \pm 0,008$ mg/kg; difenokonazolu wynosi $0,016 \pm 0,008$ mg/kg, epoksykonazolu wynosi $0,075 \pm 0,038$ mg/kg, propikonazolu - $0,006 \pm 0,003$ mg/kg. W związku z powyższym PPIS w Strzyżowie przesłał powiadomienie informacyjne dot. ww. drożdży oraz zwrócił się z prośbą o dokonanie oceny ryzyka w ramach systemu RASFF dla zdrowia konsumentów przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie. Stanowisko ekspertów NIZP PZH – PIB informowało, iż nie jest możliwa interpretacja uzyskanych wyników względem wartości NDP. Drożdże piekarskie nie są wymienione w załączniku I do rozp. (WE) nr 396/2005;
- 4) próbka pn.: „Bulgur kasza premium” – na pozostałości pestycydów. Jak wynikało ze sprawozdania w pobranej do badania próbce pn. „Bulgur kasza premium zawartość: Cypermetryna (włączając inne mieszanki składników izomerycznych (suma izometrów)) $0,013 \pm 0,007$ mg/kg - wymagane NDP 2,0 mg/kg (wynik zgodny), piperonylobutoksyd wynosi $0,009 \pm 0,005$ mg/kg, dla którego brak oznaczonego NDP. Oprócz wymienionych powyżej w otrzymanej próbce nie znaleziono środków ochrony roślin o stężeniach wyższych niż ich granice oznaczalności. PPIS w Strzyżowie zwrócił się z prośbą o dokonanie oceny ryzyka w ramach systemu RASFF dla zdrowia konsumentów przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – PZH w Warszawie. W dniu 20.07.2023 r. do PSSE w Strzyżowie wpłynęła informacja przekazująca stanowisko GIS w sprawie w/w kaszy. Z konwersacji z GIS wynika cyt. „przedmiotowe powiadomienie nie będzie rozpatrywane w ramach systemu RASFF i zostaje odrzucone, gdyż ze stwierdzonym poziomem piperonylobutoksydu w kaszy bulgur nie wiąże się zagrożenie dla zdrowia konsumentów”;
- 5) próbka pn. „Słonecznik prażonego” - w sprawozdaniu z badań zawarte są uwagi do znakowania pobranej do badania próbki: „Brak pełnej obowiązkowej informacji o wartości odżywczej (ilość kwasów tłuszczowych nasyconych, cukrów, soli). Na opakowaniu widnieje słowo „Skład”. Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności wykaz składników rozpoczyna się lub jest poprzedzony właściwym nagłówkiem, który składa się z wyrazu „składniki”. Powyższą informację przekazano do wiadomości i służbowego wykorzystania do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarny w Cieszynie.

Do PPIS w Strzyżowie w 2023 r. wpłynęło 9 interwencji konsumentów. Interwencje dotyczyły: sprzedaży środków spożywczych po terminach ważności, niewłaściwej jakości środków spożywczych oferowanych w sprzedaży, niewłaściwego stanu sanitarnego zakładów, braku orzeczeń do celów sanitarno – epidemiologicznych pracowników w restauracji, oferowania w sprzedaży środków spożywczych w sklepikach szkolnych niezgodnych z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach oświaty, interwencji rodzica o dolegliwościach zdrowotnych u dziecka (po spożyciu posiłku) uczęszczającego do przedszkola. Trzy interwencje z powyższych potwierdziły się.

Podczas kontroli zakładów szczególną uwagę zwracano na ich bieżący stan sanitarno-porządkowy, warunki przechowywania żywności niepakowanej, nietrwałej mikrobiologicznie, terminy ważności. Sprawdzeniu poddawano znakowanie środków spożywczych, oświadczenia

żywnościowe i zdrowotne. Szczególnym nadzorem objęto suplementy diety, w tym ich sprzedaż internetową, jak również producentów suplementów diety, stosowanie dodatków do żywności.

W okresie letnim kontynuowano prowadzenie kontroli w dniach wolnych od pracy oraz w godzinach popołudniowych, ze szczególnym uwzględnieniem zakładów żywienia zbiorowego, automatów do lodów, oraz zakładów znajdujących się przy trasach turystycznych.

Opracowywano kwartalne raporty dotyczące przywozu przyborów kuchennych z tworzyw poliamidowych i melaminowych pochodzących lub wysłanych z Chińskiej oraz raporty w sprawie środków nadzwyczajnych w odniesieniu do niedozwolonego genetycznie zmodyfikowanego ryżu w produktach z ryżu pochodzących z Chin.

W związku z przypadkami występowania w Polsce przypadku afrykańskiego pomoru świń prowadzono również wzmożony nadzór nad sprzedażą mięsa oraz wyrobów pochodzenia wieprzowego i dziczyzny. Przesyłano jeden raz w miesiącu raport z ilości i wyników przeprowadzonych kontroli w tym zakresie.

Na podstawie powiadomień o niebezpiecznym produkcie w ramach systemu RASFF dokonywane były kontrole podległych placówek. Wydawano decyzje o wycofaniu środków spożywczych z obrotu. Informacje z przeprowadzonych kontroli przekazywano na bieżąco do WSSE w Rzeszowie.

PSSE w Strzyżowie, w zakresie działań Higieny Żywności i Żywienia współpracowali z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Strzyżowie w ramach porozumienia ramowego zawartego pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, a Powiatowym Lekarzem Weterynarii. M.in. przeprowadzano wspólne kontrole w zakresie sprzedaży mięsa i wyrobów wieprzowych.

Realizowano postanowienia rozporządzenia 2073/2005 w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych.

Stan sanitarny zakładów żywnościowych z terenu powiatu w 2023 r. ocenia się jako dobry.

3. Zakłady pracy - Środowisko pracy:

Na koniec 2023 r. nadzorem objętych było 201 zakładów pracy. W ub.r. przeprowadzono łącznie 111 kontroli w 101 zakładach pracy w zakresie warunków pracy oraz 1 postępowanie w sprawie podejrzenia choroby zawodowej. Kontrolą objęto 11 zakładów pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. Przeprowadzono w nich 11 kontroli. Narażonych na czynniki rakotwórcze jest łącznie 346 osób (247 mężczyzn i 99 kobiet). Skontrolowano 28 zakładów pracy pod kątem występowania czynników biologicznych. W zakładach, w których występują czynniki biologiczne narażenie dotyczy grupy 2 i 3 zagrożenia. Ogółem narażonych na czynniki biologiczne grupy 2 i 3 jest 680 pracowników. W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi przeprowadzono łącznie 22 kontrole. Dodatkowo przeprowadzono 8 kontroli w zakresie produktów kosmetycznych oraz 6 kontroli w zakresie środków zastępczych.

Ogółem wydano 21 decyzji administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego i 16 decyzji dotyczących opłat. Decyzji unieruchamiających zakłady i stanowiska pracy nie wydawano. Upomnień nie wydawano. Nałożono 1 mandat karny w kwocie 500,00 zł. Postanowień o nałożeniu grzywny nie wydawano.

Zgłoszenia podejrzeń chorób zawodowych :

- a) 2019 r. – 6 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza – 3, obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo – nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu

- o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczonym jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz – 2, nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi – międzybłoniak opłucnej albo otrzewnej – 1),
- b) 2020 r. – 1 (przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: wtórne zmiany przerostowe fałdów głosowych),
 - c) 2021 r. – 3 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza),
 - d) 2022 r. – 1 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza),
 - e) 2023 r. – 1 (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza).

W 2023 r. wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza) oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza). Odnotowano 1 zgłoszenie podejrzenia choroby zawodowej. Przeprowadzono 1 postępowanie wyjaśniające w sprawie podejrzenia choroby zawodowej. Opracowano 1 kartę oceny narażenia zawodowego. Wydano 12 postanowień o niezakończonym terminie w określonym terminie z uwagi na oczekiwanie na orzeczenia lekarskie wystawione przez Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Rzeszowie.

Prowadzona jest współpraca w zakresie orzecznictwa w sprawach podejrzenia chorób zawodowych z WOMP w Rzeszowie. Obecnie oczekuje się na orzeczenia lekarskie w sprawie 5 postępowań w sprawie podejrzenia choroby zawodowej.

W ramach działań mających na celu zapobieganiu uzależnieniom podczas kontroli wykonywanych przez pracowników higieny pracy przeprowadzono działania oświatowo – zdrowotne w 63 kontrolowanych zakładach pracy zatrudniających 1465 pracowników. Działania miały na celu zwrócenie uwagi na problematykę przeciwdziałania używania środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych w miejscu pracy jak również e- papierosom i papierosom. Na miejscu przekazano ulotki „Dopalacze to śmierć”, „Stop dopalaczom”, „Uważaj na fenantyl”, „Czynniki wpływające na rozwój uzależnień”, „Co to są e-papierosy” oraz plakaty: „Palenie tytoniu powoduje raka”, „Nie zawsze wędzone trzyma dłużej”, „Narkotyki i substancje psychoaktywne – czym ryzykujesz”. W ub. r. w ramach współpracy z OZiPZ przeprowadzono pogadankę dla nauczycieli i uczniów CKZ w Dobrzechowie, w trakcie której poruszono zagadnienia związane z konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z używania wszelkiego rodzaju uzależnień m.in. napojów energetycznych, e- papierosów, środków zastępczych. Przeprowadzono ćwiczenia symulujące w alkogoglach i narkogoglach. Na miejscu zostawiono ulotki „Co to są e-papierosy” i „Dopalacze to śmierć”, „Nowe narkotyki”, „Uwaga Rodzice”, „Nasze dzieci i zagrożenia”, „Uważaj na fenantyl i jego pochodne”. Działania dotyczyły około 170 osób. Podczas prowadzonych kontroli w 2 obiektach poruszono zagadnienia związane ze szkodliwością azbestu i pozostawiono ulotki „Azbest a zdrowie twoje i twojej rodziny”. Ponadto w 23 zakładach zatrudniających łącznie 1171 pracowników, w ramach działań kontrolnych pozostawiono broszury informacyjne „Powiedz stop wirusom HBV i HCV” oraz „Powiedz Stop wirusowi HIV”. Na stronie internetowej PSSE w Strzyżowie umieszczono informacje propagujące kampanie: „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy”, „Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym”. Informacje dostępne są dla ogółu społeczeństwa.

4. Placówki nauczania i wychowania:

W 2023 roku w ewidencji Higieny Dzieci i Młodzieży znajdowało się 139 placówek, w tym: 87 to stałe placówki nauczania i wychowania oraz 52 to placówki wypoczynku dzieci i młodzieży. Łącznie w tych obiektach wykonano 197 kontrole. W nadzorowanych placówkach ogólny stan sanitarny ocenia się jako dobry.

W czasie kontroli prowadzono działania mające na celu zapobieganie zatruciom pokarmowym, zakażeniom chorobami zakaźnymi. W związku z zagrożeniem wystąpienia zachorowań szczególną uwagę zwracano na warunki do utrzymania higieny osobistej, tj. dostęp do ciepłej bieżącej wody, zaopatrzenie w mydło w dozownikach, środki do dezynfekcji, ręczniki jednorazowego użytku oraz papier toaletowy.

Analizując wyniki przeprowadzanych kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych zauważa się, że ich stan sanitarno-techniczny i sanitarno-higieniczny ulega zdecydowanej poprawie, tj.: w placówkach przeprowadzano remonty i modernizacje budynków, podwyższając jednocześnie standard warunków higienicznych obiektów. Kupowane nowe meble szkolne oraz stoliki i krzesła są dostosowywane do wzrostu uczniów. Biorąc pod uwagę kwestie bezpieczeństwa, w wyniku udzielanych pouczeń w placówkach szkolnych – wszystkie przeterminowane substancje i preparaty chemiczne zostały poddane utylizacji.

Pomiary **dostosowania mebli szkolnych** do wzrostu dzieci przeprowadzono w 4 przedszkolach, 10 szkołach podstawowych oraz w 4 zespołach szkół. Przebadano 1216 uczniów, z tego wszystkie dzieci siedziały prawidłowo.

Dokonano też pomiaru **obciążenia uczniów tornistrami**. Badaniem objęto osiem placówek: Szkoła Podstawowa w Zaborowie, Szkoła Podstawowa w Cieszyńcu, Zespół Szkół w Pstrągowej, Zespole Szkół w Wyżnem, Zespole Szkół w Stępinie, Szkole Podstawowej w Gliniku Charzewskim, Szkole Podstawowej w Połomi, Zespole Szkół w Wiśniowej. Przebadano łącznie 607 uczniów w 58 oddziałach. Pomiarów dokonywano w gabinecie profilaktyki i pomocy przedlekarskiej. Zaobserwowano, iż pomimo zapewnienia przez szkoły szafek, lub miejsc do pozostawienia podręczników, uczniowie noszą podręczniki do domów, jest to spowodowane koniecznością odrabiania zadań domowych. W wielu przypadkach w plecakach znajdują się również liczne przedmioty nie stanowiące przyborów do nauki.

Dożywianie dzieci i młodzieży prowadzone było w formie ciepłych posiłków w 40 skontrolowanych placówkach. Z pełnych obiadów korzystało 546 dzieci i młodzieży, posiłki jednodaniowe placówki wydały dla 1815 uczniów, a 13 placówek wydało napój dla 1359 uczniów. 528 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS/ MOPS. Stołówki oraz punkty wydawania posiłków, które funkcjonują w szkołach są pod stałym nadzorem Higieny Żywności i Żywienia PSSE. Przez dokonywane tam kontrole, poprawił się stan techniczny i sanitarny we wszystkich pomieszczeniach, gdzie przygotowuje się jakiegokolwiek dożywianie.

W elektronicznej bazie wypoczynku MEN w okresie ferii i wakacji zarejestrowanych było ogółem 52 turnusów. Na terenie powiatu strzyżowskiego w sezonie zimowym i letnim w 2023 roku skontrolowano ogółem 48 różnych form wypoczynku dzieci i młodzieży oraz przeprowadzono 10 kontroli w ramach akcji „otwarte drzwi”. Były to obozy i kolonie w obiektach hotelarskich, jak również w obiektach sezonowych. Z tych form wypoczynku skorzystało 1690 dzieci i młodzieży. Placówki wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży były przygotowane prawidłowo. Nie wpłynęły żadne uwagi dotyczące ich

funkcjonowania. Przeprowadzone kontrole wykazały zadowalający stan sanitarno–porządkowy tych placówek. Wypoczynek dla dzieci i młodzieży, również w formie wyjazdowej, organizowany był przez placówki prowadzące działalność całoroczną. Zagwarantowały one uczestnikom dobre warunki zakwaterowania, utrzymania higieny osobistej oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych. Systematycznie z roku na rok ulega poprawie stan sanitarny placówek wypoczynku.

Kontynuowano współpracę z Komendą Powiatową Policji w Strzyżowie. W ramach akcji „Bezpieczne wakacje” przeprowadzono wspólnie z funkcjonariuszami KPP 13 kontroli placówek wypoczynku. W ramach zapewnienia zdrowych i bezpiecznych ferii oraz wakacji realizowano kampanię edukacyjną „Bezpieczne i zdrowe – wakacje oraz ferie” skierowaną do dzieci i młodzieży, a także opiekunów na koloniach i obozach.

Dla uczestników wypoczynku prowadzone były pogadanki na temat skutków używania dopalaczy, e-papierosów oraz bezpiecznych zachowań podczas wakacji i ferii. Udzielano instruktażu dotyczących szczególnie zasad bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego w czasie prowadzenia zajęć sportowych. Wszystkie zorganizowane zajęcia odbywały się pod nadzorem nauczycieli i opiekunów. W trakcie przeprowadzania kontroli placówek zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży zostały omawiane i przekazane materiały edukacyjne. Uczestników udostępniano też alkogogle i narkogogle.

W ramach prowadzonych w 2023 r. działań profilaktycznych wystosowano 5 wystąpień, do Dyrektorów placówek oraz do Wójtów Gmin i Burmistrza Strzyżowa, które poświęcone były tematyce dotyczącej - profilaktyki gruźlicy, organizacji letniego i zimowego wypoczynku, rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach nauczania, występowania wszawicy wśród dzieci i młodzieży w placówkach nauczania i wychowania oraz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży.

W ramach profilaktyki zdrowotnej kierowanej dzieci i młodzieży realizowano następujące zadania:

- ✓ prowadzono działania edukacyjne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom w obszarze nowych narkotyków, dopalaczy, napoi energetycznych, uzależnienia od internetu, smartfonów, mediów społecznościowych,
- ✓ prowadzono działania kontrolne w placówkach nauczania uwzględniające stałe działania o charakterze profilaktycznym m.in. w zakresie profilaktyki zdrowotnej uczniów (aspekt czystości stanu głowy) czy profilaktyki wad wzroku (aspekt oświetlenia w salach lekcyjnych)
- ✓ prowadzono działania kontrolne oraz edukacja zdrowotna w środowisku szkolnym na rzecz eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży
- ✓ w ramach działań związanych z realizacją programu „Bezpieczny i zdrowy wypoczynek zimowy i letni” podczas prowadzonych kontroli poruszano zagadnienia dotyczące: przestrzegania higieny osobistej w celu zapobiegania chorobom zakaźnym (np. mycie rąk, korzystanie z jednorazowych chusteczek, zasłanianie twarzy podczas kaszlu i kichania, przestrzegania higieny, dbania o aktywność fizyczną i prowadzenie zdrowego stylu życia, bezpieczeństwa podczas uprawiania sportów, profilaktyki uzależnień, itp.),
- ✓ podczas wykonywania czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania sprawdzano realizację obowiązku przestrzegania zakazu palenia,
- ✓ w ramach prowadzonych działań profilaktycznych podczas kontroli udzielano poradnictwa tematycznego, instruktaży, konsultacji w zakresie higieny procesu nauczania, w tym: ergonomii mebli szkolnych i przedszkolnych, higienicznej oceny rozkładów zajęć

lekcyjnych, zapewnienia miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych oraz zapobiegania występowania u uczniów, przedszkolaków i wychowanków pedikulozy (wszawicy),

- ✓ prowadzono działania mające na celu ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki,
- ✓ wspierano inicjatywy zmierzające do poprawy jakości powietrza, w zakresie powietrza wewnątrz pomieszczeń placówek nauczania i wychowania,
- ✓ prowadzono działania informacyjno-edukacyjnych promujące zachowania prozdrowotne poprzez ograniczenie ryzyka związanego z nadmiernym obciążeniem dzieci szkolnymi plecakami i tornistrami,
- ✓ wykonywano czynności kontrolne w okresie letnim, w wyniku których sporządzano informacje o stanie przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego.

W 2023 r. pracownicy Higieny Dzieci i Młodzieży sprawowali też nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w 22 szkołach podstawowych, 11 zespołach szkół oraz w 1 liceum – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Efektom kontroli, którymi objęto w 2023 roku placówki nauczania, wychowania i wypoczynku były również stwierdzone nieprawidłowości. W celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych wydano 7 decyzji (1 decyzja dotyczyła zmiany terminu wykonania decyzji oraz 1 decyzja zmieniająca liczbę dzieci w żłobku oraz 5 decyzji kosztowych). Stwierdzane nieprawidłowości podczas kontroli to zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w salach lekcyjnych i w korytarzach, podłóg w salach lekcyjnych, zły stan sanitarno-techniczny toalet w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia oraz stolarki drzwiowej. Decyzję zmieniającą termin realizacji wcześniej wydanej decyzji wydano na wniosek strony. Występują również przypadki, że pomimo zapewnienia środków finansowych remonty nie odbyły się z przyczyn proceduralnych lub braku wykonawców. Większość nadzorowanych obiektów jest zadbana i nie budzi zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym i technicznym.

Podsumowując należy stwierdzić, że sytuacja w placówkach oświatowo – wychowawczych z roku na rok ulega poprawie. Pomieszczenia dydaktyczne, sanitariaty, sale gimnastyczne, korytarze systematycznie remontowane, poprawiany jest ich standard, wymieniane są ławki i krzesła, oświetlenie elektryczne, co zapewnia uczniom lepsze warunki nauki. W ramach działalności profilaktycznej przekazywano nauczycielom i dyrektorom szkół informacji dotyczących zapobieganiu powstawania wad postawy i chorób pasożytniczych.

5. Oświata zdrowotna i promocja zdrowia:

W 2023 r. prowadzono działania informacyjno – edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży, rodziców, pracowników, pacjentów, pielęgniarek, położnych, ogółu społeczeństwa oraz dla uchodźców z Ukrainy. Do organów i instytucji mających kontakt z uchodźcami na terenie powiatu strzyżowskiego przekazywano plakaty, materiały informacyjne, ulotki, kolorowanki dla dzieci, broszurki, informacje również w języku ukraińskim. Ponadto w związku z Promocją Szczepień Ochronnych uczestniczono w imprezach/piknikach na terenie powiatu strzyżowskiego na których dystrybuowane były ulotki dotyczące szczepień ochronnych w języku polskim i ukraińskim. Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia, w miarę możliwości realizowała zadania określone w planie pracy na 2023 rok.

Kierunki działań OZiPZ w 2023 r. wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia i dostosowane były do potrzeb zdrowotnych ludności. Ponadto prowadzona działalność była ściśle związana z aktualnymi problemami zdrowotnymi społeczności lokalnej oraz wynikała z aktualnej sytuacji epidemiologicznej w powiecie strzyżowskim.

Działania oświatowo–zdrowotne prowadzono w odniesieniu do wszystkich mieszkańców powiatu. W celu poprawy stanu zdrowotnego naszej społeczności oraz kreowania zdrowego stylu życia podejmowano działania w zakresie programów krajowych, wojewódzkich, lokalnych oraz innych przedsięwzięć prozdrowotnych obejmujących problematykę zdrowia publicznego, mających na celu dostarczenie wiedzy w zakresie zagrożeń środowiska w jakim żyjemy, realizując w roku 2023:

1. Programy ogólnopolskie:

Trzymaj formę” – 2614 uczniów i rodziców,

2. Programy wojewódzkie:

- 1) *Czyste Powietrze wokół nas – 1435 uczniów i rodziców,*
- 2) *Wybierz życie pierwszy krok – 406 uczestników,*
- 3) *Podstępne WZW – 610 uczestników*
- 4) *Znamie Znam je? – 1968 uczestników,*
- 5) *Ars czyli jak dbać o miłość – 303 uczniów,*
- 6) *Bieg po zdrowie – 933 uczniów i rodziców,*
- 7) *Skąd się biorą produkty ekologiczne – 1470 uczniów i rodziców,*
- 8) *Zawsze razem – 1457 uczestników,*
- 9) *Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową – 1728 uczestników;*

3. Programy powiatowe:

- 1) *Edukacja pacjentów z nadciśnieniem tętniczym – placówki służby zdrowia – 5774 osób,*
- 2) *Serce masz tylko jedno – placówki służby zdrowia – 5261 osób,*
- 3) *Moje dziecko idzie do szkoły – 2104 uczniów i rodziców,*
- 4) *Nie pal przy mnie proszę – 774 uczniów i rodziców,*
- 5) *Znajdź właściwe rozwiązania – 775 uczniów;*

4. Akcje prozdrowotne:

- **Światowy Dzień bez tytoniu-** 14429 uczestników
- **Światowy Dzień Rzucenia palenia-** 3322 uczestników
- **Światowy Dzień Zdrowia** 918 uczestników
- **Światowy dzień AIDS** –5230 uczestników
- **Bezpieczne wakacje-** 19137 uczestników
- **Bezpieczne ferie-** 5624 uczestników
- **Profilaktyka używania narkotyków, w tym środków zastępczych** 17985 uczestników
- **Profilaktyka zatruć grzybami** – 3472 uczestników
- **Profilaktyka grypy** - 763 uczestników
- **Promocja Szczepień Ochronnych-** 16402 uczestników
- **Profilaktyka Chorób Nowotworowych** – 1489 uczestników
- **Profilaktyka wszawicy** -179 uczestników
- **Europejski Tydzień Testowania w Kierunku HIV** – 356 uczestników
- **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach** 356 uczestników
- **Wojewódzki Przegląd Sztuk teatralnych** 1184 uczestników

- **Kampania EFSA Wybieraj Zdrową Żywność** – 24758 uczestników
- **Kampania Problem Wagi Ciężkiej** 7794 uczestników
- **Kampania Jedyny taki test** – 134 uczestników
- **Myję ręce bo wiem więcej** 6282 uczestników
- **Kampania „Mój Walenty jest the best idzie ze mna zrobić test** –171 uczestników
- **Monitorowanie przestrzegania ustawy antytytoniowej** – 669 uczestników
- **Kampania Innovative immunisation HUBS ImmuHubs** – 286 uczestników
- **Profilaktyka spożywania napojów energetycznych** – 13170 uczestników

W ramach tych działań przeprowadzono 71 wizytacji w placówkach służby zdrowia oraz placówkach nauczania i wychowania. Zorganizowano 12 szkoleń (197 uczestników) i 255 narad (660 uczestników), 48 instruktaży dla realizatorów programów edukacyjnych. Organizowano konkursy plastyczne i konkursy wiedzy. Udzielano poradnictwa tematycznego, instruktaży, prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych. Na bieżąco zamieszczano tematyczne posty w mediach społecznościowych Facebook.

PSSE w Strzyżowie była **współorganizatorem** następujących konkursów:

- konkurs plastyczny dla uczniów klas I-III „**Zawsze razem**”,
- konkurs plastyczny „**Skąd się biorą produkty ekologiczne**”,
- konkurs plastyczny dla uczniów klas I-VIII i szkół ponadpodstawowych „**Porozmawiajmy o uzależnieniach i AIDS**”,
- konkurs **na plakat z hasłem antytytoniowym**,
- konkurs **Trzymaj formę aktywnie i zdrowo**.
- zorganizowano **Powiatowy Przegląd Małych Form Teatralnych**

Prowadzono również inne działania w zakresie oświaty i promocji zdrowia, w tym:

- w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od: narkotyków, dopalaczy, papierosów, e – papierosów, alkoholu, jedzenia (bulimia, anoreksja, fast foody), zakupów, internetu, telefonu, komputera, telewizora, gier komputerowych, mediów społecznościowych,
- działania informacyjno-edukacyjne dla uczestników zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży,
- rozpowszechnianie działań i inicjatyw realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie w mediach społecznościowych (facebook) poprzez zamieszczanie tematycznych postów,
- sporządzanie comiesięcznych sprawozdań z aktywności w mediach społecznościowych
- prowadzenie działań oraz sporządzanie comiesięcznych raportów z zakresu realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych w powiecie strzyżowskim,
- organizacja stoisk informacyjno-edukacyjnych,
- aktywne uczestnictwo w imprezach powiatowych/piknikach,
- udzielanie poradnictwa tematycznego, instruktaży, konsultacji,
- prowadzenie dystrybucji materiałów edukacyjnych.

Ponadto na bieżąco aktualizowano stronę internetową PSSE w zakresie realizowanych kampanii i programów, aby dotrzeć do szerszej liczby mieszkańców powiatu i objąć ich działaniami profilaktycznymi. Nagłaśnianie takich akcji to główna metodyka ich realizacji, ponieważ im większa liczba odbiorców tym większa szansa na poprawę sytuacji zdrowotnej społeczeństwa.

6. Podmioty Lecznicze.

W roku 2023 w powiecie funkcjonowało 140 obiektów będących pod nadzorem PPIS Strzyżowie, w tym: szpital, Zakład Pielęgniarsko-Opiekuńczy, 29 przychodni i NZOZ-ów lekarskich, 16 punktów szczepień ochronnych, 1 medyczne laboratoriów diagnostyczne, 2 punkty poboru prób do badań diagnostycznych, 10 zakładów rehabilitacji leczniczej, 22 indywidualne praktyki lekarskie, 20 indywidualnych praktyk lekarzy dentystów, 1 gabinet logopedyczny, 8 indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich (w tym 2 indywidualne specjalistyczne praktyki lekarzy dentystów), 8 grupowych praktyk lekarzy dentystów, 8 grupowych praktyk pielęgniarskich, 6 indywidualnych praktyk pielęgniarskich, 7 innych.

W 2023 r. przeprowadzono 104 kontrole w zakładach służby zdrowia (w tym 15 w placówkach prowadzących szczepienia ochronne). Przeprowadzono 705 dochodzeń epidemiologicznych w kierunku chorób zakaźnych, (w tym 243 w kierunku Covid-19). Stan sanitarno – techniczny obiektów służby zdrowia w powiecie ocenia się jako dobry. W roku 2023 na poprawę stanu technicznego wydano 3 decyzje administracyjne. Mandatów karnych nie nakładano. Wydano 3 decyzje płatniczych.

7. Zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych.

W 2023 dominowała mutacja Omikron wirusa Sars-CoV-2, z którą obecnie dalej mamy do czynienia. Niestety od jesieni 2023 roku, a dokładnie od końca listopada, zaczęła dominować u nas grypa – wariant A i wariant B. Obok grypy występuje jeszcze wirus RSV, który dominuje w najmłodszej części populacji. Cały czas prowadzimy wywiady epidemiologiczne oraz wszystkie działania związane z ograniczeniem rozprzestrzeniania się COVID-19, w tym z propagowaniem szczepień ochronnych. Czuwamy również nad realizacją kalendarza szczepień obowiązkowych, dystrybucją szczepionek czy identyfikacją zakażeń w innych chorobach zakaźnych.

W roku 2022 na terenie powiatu odnotowano ogółem 2404 zakażenia wirusem Sars-CoV-2, natomiast w roku 2023 było ich 243. W ub. r. nie stwierdzono ognisk zakażeń wirusem Sars-CoV-2.

Porównując zarejestrowane zachorowania na choroby zakaźne i zakażenia w stosunku do roku 2022 stwierdza się, że liczba zachorowań na zatrucia pokarmowe o etiologii Salmonella utrzymuje się na mniej więcej równym poziomie (w 2022 – 14 a w 2023 – 17). Nieznacznie wzrosła liczba przypadków boreliozy: z 16 w 2022 r. do 23 w roku 2023. Odnotowano wzrost zachorowań na biegunki – z 23 w 2022 do 33 w 2023 r. oraz znaczny wzrost zachorowań na szkarlatynę z 13 do 70. Wzrosły zachorowania na HIV z 2 na 4. W ub. r. zgłoszono 4 przypadki zachorowań na gruźlicę.

Przeprowadzono 71 wywiadów dotyczących pogryzień przez zwierzęta. Odnotowano 18 przypadków styczności i narażenia na wściekliznę, po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie. Prowadzono stałą współpracę z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Strzyżowie w zakresie nadzoru nad zoonozami.

Na bieżąco aktualizowany jest „Powiatowy plan działania na wypadek wystąpienia epidemii” przewidywany na wypadek wystąpienia masowych zachorowań na choroby zakaźne będące skutkiem katastrofy, zawleczenia, lub ataku bioterrorystycznego, z uwzględnieniem zagadnień dotyczących epidemii Covid-19.

Zestawienie zgłoszeń chorób zakaźnych w latach 2020 – 2023

Lp	Jednostka chorobowa	2020	2021	2022	2023
1.	Salmonellozy	6	18	14	17

2.	Bakt. zakażenia jelit. wywołane przez Clostridium difficile	0	1	3	0
3.	Bakt. zakażenia jelitowe wywołane przez Campylobacter	0	0	0	0
4.	Bakteryjne zakażenia jelitowe określone i nieokreślone	3	2	3	8
5.	Bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	0	0	2	3
6.	Nieżyt jelitowy wywołany przez rotawirusy	25	7	26	9
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone				2
8.	Nieżyt jelitowy wywołany przez norowirusy	4	6	12	9
9.	Wirusowe i inne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	6	2	17	8
10.	Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu,	8	36	23	33
11.	Salmonelloza posocznica	1	0	1	1
12.	Płonica (Szkarlata)	0	4	13	70
13.	Borelioza z Lyme	13	15	16	23
14.	Styczność i narażenie na wściekliznę – potrzeba szczepień	10	8	20	18
15.	Opracowanie wywiadu z osobami pogryzionymi	56	45	67	71
16.	Ospa wietrzna	133	59	174	146
17.	Różyczka	0	0	0	1
18.	Róża	1	1	0	4
19.	Wirusowe zakażenie wątroby typ C, B, A	0	0	0/0	1/0/1
20.	Choroba wywołana przez HIV- której skutkiem są określone choroby	0	0	2	4
21.	Świnka	0	1	2	3
22.	Grypa potwierdzona badaniami	3	0	7	8
23.	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu	0	0	0	52
24.	Grypa nie potwierdzona badaniami	334	0	0	0
25.	Bakteryjne zapalenie opon mózgu. i/ lub mózgu	0	0	7	0
26.	Kleszczowe zapalenie mózgu	0	0	0	0
27.	Posocznica wywołana przez Streptococcus Pneumoniae	1	0	1	0
28.	Choroba wywołana przez streptococcus pyogenes	0	0	0	4
29.	Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nie określone	0	0	1	1
30.	Zapalenie opon mózgowych	2	0	3	5
31.	Zapalenie mózgu – inne i nieokreślone	0	0	2	1
32.	Posocznica bakteryjna noworodka	0	0	0	0
33.	Zatrucia pestycydami	0	0	0	0
34.	Nowo wykryte zakażenia HBs	0	0	0	0
35.	Tularemia	0	0	0	0
36.	Choroba wywołana przez Hantawirusy	0	0	0	1
37.	Zapalenie opon mózgowo – rdzeniowych w półpaścu	0	0	0	0
38.	Choroba meningokokowa – zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	0	0	0	0
39.	Choroba Creutzfeldta – Jacoba	0	0	0	0
40.	Toksoplazmoza wrodzona	0	0	0	0
41.	Bąblowica	0	1	0	0
42.	Odra	0	0	0	0
43.	Krztusiec	0	0	0	0
44.	Inne bakteryjne zatrucie pokarm. Wywołane jadem kiełbasianym	0	0	0	0
45.	Kiła	0	0	1	0
46.	Rzeżączka	0	0	0	1
47.	Leptospiroza	1	0	1	0
48.	Malaria	0	0	0	1
49.	COVID-19	1693	3024	2404	243

Analiza stanu uodpornienia populacji dzieci do lat trzech przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, wzw typu B, Poliomyelitis, Haemophilus influenzae, odrze, śwince i różyczce, pneumokokom:

➤ DTP	2021 – 2023 r.	– 96,3%, 94,9%, 47,4%
➤ wzv B	2021 – 2023 r.	– 97,8 %, 96,7%, 75,6%
➤ Polio	2021 – 2023 r.	– 96,3 %, 94,9%, 44,9%
➤ Hib	2021– 2023 r.	– 95,8 %, 97,5%, 44,9%
➤ odra, świnka i różyczka	2021 – 2023 r.	– 93,4 %, 71,2%, 0%
➤ pneumokoki	2021– 2023 r.	– 95,6 %, 95,9% , 57,7%

Podobnie jak w latach poprzednich, podejmowane były różne, tzw. „miękkie” działania skierowane do rodziców uchylających się od obowiązku szczepień dzieci mające na celu zachęcenie ich do podjęcia brakujących szczepień jak również promocję szczepień, w tym:

- ✓ wystosowano 104 pisma informacyjnych/przypominających o brakujących szczepieniach,
- ✓ wystosowano 24 wezwania do rodziców dzieci w celu złożenia wyjaśnień,
- ✓ wystosowano 10 wezwań do rodziców w celu stawienia się z dzieckiem do szczepienia do punktu szczepień we właściwym podmiocie leczniczym,
- ✓ przeprowadzono 12 przesłuchań/ rozmów z rodzicami (14 rodziców),
- ✓ wystosowano 3 wnioski o udostępnienie danych osobowych drugiego rodzica dziecka,
- ✓ wystawiono 2 upomnienia,
- ✓ wystosowano 2 wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej
- ✓ organizowano stoiska promujące zdrowy styl życia oraz profilaktykę szczepień ochronnych: Piknik Rodzinny Czudec, Dzień Dziecka w strefie funduszy Europejskich Strzyżów, Sobótkowy Smak Tradycji w Wiśniowej, Dzień Dziecka w Lutczy, Święto Jagód w Połomi, Dożynki Gminne w Wyżnem.

W ciągu ostatniego roku do PSSE w Strzyżowie zgłoszono 2 przypadki niepożądanych odczynów poszczepiennych (tzw. NOP-ów). W obowiązującej klasyfikacji: łagodny, poważny, ciężki – 2 zakwalifikowano jako łagodne.

8. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

W ramach działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 122 opinie i uzgodnienia w zakresie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz 17 decyzji płatniczych. Na wnioski Burmistrza Strzyżowa i wójtów gmin wydano 43 opinie dotyczące konieczności przeprowadzenia ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. W ub. r. nastąpił bardzo wysoki wzrost wydanych opinii dotyczących warunków zabudowy spowodowany zmianą ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. – Dz. U. z 2023 r. poz. 977 ze zm.) poprzez wprowadzenie w życie z dniem 24 września 2023 r. art. 53 ust. 4 pkt 2a oraz art. 64 ust. 1 zapisu, iż decyzje o lokalizacji inwestycji celu publicznego i dotyczące warunków zabudowy organ uzgadnia z właściwym organem Państwowej Inspekcji Sanitarnej – pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Wobec 5 uzgodnień wydanych w roku 2022, w roku 2023 wydano 52 uzgodnienia w zakresie warunków zabudowy oraz 3 dotyczące lokalizacji inwestycji celu publicznego. W ub. r. sporządzono 5 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Wydano 16 opinii w trybie art. 56 ustawy Prawo budowlane dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych, w tym m.in. przedszkole i żłobek samorządowy w Niebylcu oraz galeria handlowa w Strzyżowie.

9. Podsumowanie

W roku 2023 pracownicy bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego PSSE w Strzyżowie wykonali 2083 kontrole i wywiady epidemiologicznych.

Na zaplanowanych w Planie zasadniczych zadań na 2023 rok 785 kontroli, wykonali ogółem 1225 kontroli i wizytacji w obiektach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie.

Poza kontrolami wynikającymi z realizacji planu na rok 2023 pracownicy PSSE wykonali 475 kontroli, w tym 21 wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Strzyżowie w 13 obiektach nadzorowanych przez Higienę Dzieci i Młodzieży oraz w 8 obiektach nadzorowanych przez Higienę Żywności i Żywienia.

Ponad plan kontroli realizowano plany poboru prób żywieniowych i prób wody. W ramach Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzono 79 kontroli podczas których pobrano 179 prób żywności w ramach monitoringu i urzędowej kontroli żywności. W ramach Higieny Komunalnej przeprowadzono 45 kontroli, podczas których pobrano do badań 45 prób wody w ramach monitoringu kontrolnego i przeglądowego oraz w kierunku bakterii Legionella. Przeprowadzono 732 – w tym 243 w kierunku Covid-19 – dochodzenia epidemiologiczne w kierunku chorób zakaźnych.

Dla realizatorów programów edukacyjnych i kampanii prozdrowotnych przeprowadzono 255 porad, 1 konferencję szkoleniową, 12 szkoleń i 48 instruktaży, w których udział wzięło 981 osób. Ponadto, w zakresie Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia podjęto 1075 innych działań polegających m.in. na dystrybucji materiałów edukacyjnych, organizacji konkursów, przesyłaniu wystąpień do szkół, placówek służby zdrowia, jednostek samorządu, itp.

W prowadzonych w 2023 roku postępowaniach administracyjno-egzekucyjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Strzyżowie wydał 321 decyzji merytorycznych (w roku 2022 – 307), 124 decyzje płatnicze (w roku 2022 – 170) na kwotę 17 473,94 PLN (w roku 2022 – 16 417,87 PLN) oraz 16 mandatów (w roku 2022 – 23) o łącznej wysokości 3 600 PLN (w roku 2022 – 2 250 PLN). Grzywnie nie nakładano (w roku 2022 – 0).

Spośród 321 (2022 – 307) decyzji merytorycznych 2 dotyczyły chorób zawodowych (2022 – 2), a 18 (2022 – 20) decyzji dotyczyło warunków ekshumacji i przeniesienia zwłok. Ponadto wydano 7 postanowień dotyczących warunków transportu zwłok z zagranicy.

W roku 2023 nie wnoszono skarg na prowadzone czynności kontrolne przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Strzyżowie.

Na podstawie działań przeprowadzonych przez PSSE Strzyżów można ocenić jako dobry stan bezpieczeństwa publicznego Powiatu Strzyżowskiego w roku 2023, w zakresie dotyczącym działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Strzyżowie.

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Strzyżowie
mgr Zdzisław Sarna